

Briselē, 2022. gada 10. jūnijā
(OR. fr)

9894/22

**Starpiestāžu lieta:
2021/0426(COD)**

**ENER 281
ENV 576
TRANS 357
ECOFIN 584
RECH 359
CODEC 853
IA 89**

PIEZĪME

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
Saņēmējs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja / Padome
K-jas dok. Nr.:	15088/21 + ADD 1
Temats:	Priekšlikums EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVAI par ēku energosniegumu (pārstrādāta redakcija) - progresa ziņojums

I. IEVADS

1. Komisija 2021. gada 15. decembrī iesniedza priekšlikumu pārskatīt Ēku energoefektivitātes direktīvu. Tā ir daļa no Komisijas darba programmas paketei "Gatavi mērķrādītājam 55 %" un papildina citus 2021. gada jūlijā ierosinātās paketes komponentus, izklāstot redzējumu par bezemisiju ēku fondu līdz 2050. gadam, un ir būtisks elements 2020. gada oktobrī publicētajā renovācijas viļņa stratēģijā. Turklāt Komisija 2022. gada 18. maijā publicēja *REPowerEU* plānu.

2. Šī direktīva ir svarīgs likumdošanas instruments, lai sasniegtu 2030. un 2050. gadam izvirzītos dekarbonizācijas mērķus. Šis priekšlikums ir īpaši svarīgs, jo ēkās Savienības mērogā patērē 40 % no enerģijas un rada 36 % ar enerģiju saistītu tiešo un netiešo siltumnīcefekta gāzu emisiju. Tāpēc tas ir viens no mehānismiem, kas nepieciešams, lai īstenotu renovācijas vilni ar konkrētiem regulatīviem, finansēšanas un pilnvarošanas pasākumiem, kuru mērķis ir līdz 2030. gadam vismaz divkārtot ēku energorenovācijas gada rādītāju un veicināt pilnīgu renovāciju. Šai pārskatīšanai būtu arī jāveicina Jaunā Eiropas "Bauhaus" īstenošana un ēku jomas oglekļa neitralitāte.
3. Viens no galvenajiem pārskatīšanas jauninājumiem ir minimālo energoefektivitātes standartu ieviešana ar mērķi rosināt vajadzīgo pārveidi nozarē, jo īpaši attiecībā uz ēkām ar vissliktāko energosniegumu.
4. Minētā priekšlikuma izskatīšana Eiropas Parlamentā ir uzticēta Rūpniecības, pētniecības un enerģētikas komitejai (*Verts/ALE* grupas Īrijas referentam *Ciarán Cuffe*). Eiropas Parlaments 2021. gada 15. decembrī pēc savas iniciatīvas pieņēma rezolūciju par Ēku energoefektivitātes direktīvas īstenošanu. Tas sakrīta ar Komisijas tiesību akta priekšlikuma publicēšanu.
5. Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par šo priekšlikumu tika pieņemts 2022. gada 23. martā. Reģionu komitejas atzinums ir gaidāms līdz jūnija beigām.
6. Šajā ziņojumā ir izklāstīts dosjē pašreizējais stāvoklis un galvenie jautājumi, kas apspriesti Padomes darba sagatavošanas struktūrās. Pastāvīgo pārstāvju komiteja un Padome (TTE - enerģētika) tiek aicinātas ņemt vērā šo progresu ziņojumu.

II. PAŠREIZĒJAIS STĀVOKLIS

7. Enerģētikas jautājumu darba grupa no 2022. gada janvāra ir rūpīgi izskatījusi direktīvas priekšlikumu. Ietekmes novērtējums un teksts tika iesniegti un apspriesti attiecīgi 2022. gada 25. janvārī un 10. februārī. Trīs grupām – 3. un 10. martā un 7. aprīlī – bija jāizskata visi Komisijas priekšlikuma panti.
8. Šajās darba grupās delegācijas puda viedokli par visiem pantiem, jo īpaši par bezemisiju ēkām (*ZEB*) un to saikni ar piekļuvi atjaunīgajai enerģijai, par minimālajiem energoefektivitātes standartiem (*MEPS*) un to saikni ar izmaksu ziņā optimālu līmeni un īpašumtiesībām, kā arī par energoefektivitātes sertifikātiem, jo īpaši attiecībā uz klašu noteikšanu un to saskaņošanu starp dalībvalstīm.
9. Pēc šīs viedokļu apmaiņas prezidentvalsts 2022. gada 3. maijā iesniedza dalībvalstīm pirmo pārskatīto versiju. Šī pirmā pārskatīšana tika apspriesta trīs darba grupās 12., 17. un 19. maijā.
10. Dalībvalstis nav atcēlušas visas izpētes atrunas. Dažas dalībvalstis joprojām pēta ierosināto pasākumu ietekmi, kā arī saikni ar pārējiem paketes "Gatavi mērķrādītājam 55 %" priekšlikumiem.

A. Vispārīgais atzinums

11. Kopumā dalībvalstis pauda pastāvīgu atbalstu ēku energoefektivitātes politikas pasākumiem un vienojās par to daudzajiem ieguvumiem un būtisko lomu, kas tām būtu jāuzņemas Eiropas ekonomikas dekarbonizācijā un vērīenīgo klimatisko ieceru sasniegšanā līdz 2030. gadam un oglekļneitralitātes sasniegšanā līdz 2050. gadam. Tajā pašā laikā daudzas delegācijas apšaubīja priekšlikuma vispārējo vērīenīgumu, uzsvēra, ka ir vajadzīga zināma elastība, lai īstenotu visrentablākos politikas pasākumus, un uzsvēra, cik svarīgas šajā sakarā ir valstu īpatnības. Atbalstot mērķus, delegācijas arī aicināja administratīvo slogu ierobežot līdz stingram minimumam.
12. Pēc prezidentvalsts domām, darba grupā notikušajās diskusijās tika izvirzīti vairāki svarīgi jautājumi, kas izklāstīti nākamajā iedaļā. Šie elementi neskar konkrētus interešu jautājumus, ko izvirzījušas delegācijas, vai diskusijas darba grupas līmenī.

B. Galvenie temati

Bezemisiju ēkas (2.2., 7. un 9.a pants (pirmā pārskatītā versija) un III pielikums)

13. Daudzas dalībvalstis pauda nožēlu par to, ka bezemisiju ēku koncepcijā netika ņemta vērā atjaunīgā enerģija valsts vai tuvējos tīklos, un dažas minēja, ka ir vajadzīga tehnoloģiskā neitralitāte. Ievērojams skaits dalībvalstu noraidīja III pielikumu, kurā bija paredzēta Komisijas noteikta enerģijas patēriņa robežvērtība, kas diferencēta katrai klimata zonai attiecībā uz bezemisiju ēkām, kā arī minētā pielikuma atjaunināšanu ar deleģēto aktu. Dažas dalībvalstis lūdza pagarināt plānoto grafiku. Dažas dalībvalstis lūdza skaidrojumu par globālās sasilšanas potenciāla rādītāja izstrādi attiecībā uz ēkām.

14. Prezidentvalsts ņēma vērā šīs piezīmes un veica būtiskas izmaiņas bezemisiju ēkas koncepcijā pirmajā pārskatītajā redakcijā. Prezidentvalsts ir grozījis šā jēdziena definīciju, definējot, ka bezemisiju ēkas ir ēkas, kas patērē ļoti maz enerģijas, neizdala siltumnīcefekta gāzes uz vietas fosilā kurināmā dēļ un rada ļoti maz ekspluatācijas siltumnīcefekta gāzu emisiju. Tā no jauna ieviesa 9. pantu, kurā noteiktas konkrētas prasības attiecībā uz enerģijas patēriņu un siltumnīcefekta gāzu emisijām šajās ēkās. Prezidentvalsts ierosinātais formulējums piešķirtu dalībvalstīm lomu noteikt maksimālās enerģijas patēriņa robežvērtības ēkām, uz kurām attiecas prasības par bezemisiju ēkām. Tādējādi III pielikumā Komisijas ierosinātā tabula par enerģijas patēriņa robežvērtībām pa reģioniem ir svītrotā un aizstāta ar valsts līmeņa robežvērtības aprēķināšanu, izmantojot izmaksu ziņā optimālu metodi. Ir ieviesta siltumnīcefekta gāzu emisiju robežvērtība, kas ļauj ņemt vērā emisijas, kas saistītas ar ēkas enerģijas patēriņu tās lietošanā un ekspluatācijā. Prezidentvalsts priekšlikumā ir paredzēts, ka maksimālās robežvērtības attiecībā uz enerģijas patēriņu un siltumnīcefekta gāzu emisijām ir jānorāda valstu renovācijas plānos.

Enerģijas patēriņš prioritārā kārtā tiktu aptverts, izmantojot uz vietas saražoto atjaunīgo enerģiju no efektīviem siltumapgādes un aukstumapgādes tīkliem vai energokopienām, ja vien tas ir tehniski un ekonomiski iespējams.

15. Prezidentvalsts priekšlikumu atzinīgi novērtēja visas dalībvalstis, un lielākā daļa pauda gandarījumu par ieviesto elastību, bet dažas pauda atrunas par brīvību noteikt dažādas robežvērtības un par prasību mērenību attiecībā uz atjaunīgo energoresursu izmantošanu. Tomēr dalībvalstis joprojām nav vienprātis par to, vai ir lietderīgi ņemt vērā atjaunīgo enerģiju no valstu tīkliem vai tuvējiem energoavotiem. Komisija pauda gandarījumu par prezidentvalsts priekšlikumu, jo īpaši par izmaksu ziņā optimāla līmeņa ieviešanu un siltumnīcefekta gāzu emisiju aizlieguma saglabāšanu uz vietas fosilā kurināmā izmantošanas dēļ.

Minimālie energosnieguma standarti (9. pants)

16. Liels skaits dalībvalstu lūdza lielāku elastību un tehnisko un ekonomisko redzamību, lai gan dažas dalībvalstis šo pasākumu novērtēja atzinīgi. Patiešām, tika norādīts, ka pasākumu būtu grūti īstenot, tas radītu pārāk lielas izmaksas salīdzinājumā ar ieguvumiem un radītu grūtības saistībā ar īpašumtiesībām dažās dalībvalstīs. Tādēļ šīs dalībvalstis lūdza paplašināt atbrīvojumus no pasākuma piemērošanas vai samazināt ēku tvērumu, attiecinot to tikai uz ēkām, uz kurām attiecas darījums (pārdošana vai īre). Dalībvalstis arī pauda bažas par sankciju piemērošanu tādu ēku un ēku daļu īpašniekiem, kuras neatbilst minimālajiem energoefektivitātes standartiem. Dažas delegācijas aicināja īstenot alternatīvu pasākumu, pamatojoties uz līdzvērtīgu enerģijas taupīšanas mehānismu, savukārt citas aicināja pagarināt termiņus. Mazākā mērā tika prasīts, lai dalībvalstis pašas noteiktu līmeņus tieši nacionālajos renovācijas plānos. Attiecībā uz šiem punktiem Komisija atgādināja, ka vairāk nekā jebkad agrāk ir nepieciešams paātrināt renovācijas līmeni un ka ir jākoncentrējas uz vislielākajām patērētājām ēkām, kurās enerģijas ietaupījumus panākt ir visvieglāk. Komisija arī atgādināja par pasākuma sociālo dimensiju, jo tas samazinās enerģijas patēriņa slogu neaizsargātām māsaimniecībām.

17. Atbildot uz dalībvalstu pieprasījumiem pēc elastīguma, viens no iespējamajiem risinājumiem varētu būt grozīt minimālos energoefektivitātes standartus, lai tie atbilstu ēku energopatēriņa robežvērtībām, kuras nedrīkst pārsniegt pēc noteiktiem datumiem, nevis energoefektivitātes sertifikāta klasei. Šo robežvērtību noteikšanu varētu atstāt dalībvalstu ziņā ar ierobežojumiem, kas ļauj sasniegt noteiktu procentuālo daļu no renovējamā ēku fonda, kā noteikts direktīvā. Tādējādi tiktu saglabāti vērienīgi mērķi, ko nosaka procentuālās daļas, kas jānosaka direktīvā, vienlaikus atstājot dalībvalstīm lielāku rīcības brīvību ieviest tehniskos mehānismus šo mērķu sasniegšanai.

Energoefektivitātes sertifikāti (16. līdz 18. pants)

18. Daudzas dalībvalstis iebilda pret sadalījumu attiecībā uz energoefektivitātes sertifikātu klasēm, kas bieži vien nav saderīgs ar valstu shēmām. Dažas apšaubīja G klases definīciju, kurai būtu jāatbilst 15 % no valsts fonda ēkām ar sliktākajiem snieguma rādītājiem. Dažas delegācijas kritizēja sertifikātu derīguma termiņa samazināšanu zemākām klasēm. Dažas dalībvalstis pauda bažas par energoefektivitātes sertifikātu izmaksu izmaiņām. Citas pauda bažas par iespēju veikt sistemātiskus apmeklējumus uz vietas, lai noteiktu šos sertifikātus.

19. Pēc šiem komentāriem prezidentvalsts pirmajā pārskatītajā redakcijā grozīja sertifikātu derīguma termiņu, lai to atkal pagarinātu līdz desmit gadiem. Tā ieviesa arī trīs gadu pārejas periodu agrākajiem sertifikātiem. Dalībvalstis uzskatīja, ka šis laikposms ir pārāk ierobežots. Energoefektivitātes sertifikātu klasēm noteiktais sadalījums nav mainīts. Tomēr vēl varētu atcelt prasības energoefektivitātes sertifikātu klašu skalas izveidei un saglabāt dalībvalstu brīvību noteikt robežvērtības dažādām klasēm, jo renovācijas mērķus varētu ieviest neatkarīgi no šīm klasēm. Dažas dalībvalstis pauda nepieciešamību energoefektivitātes sertifikātā iekļaut 10. pantā paredzēto renovācijas pasi.

Valstu renovācijas plāni (3. pants)

20. Lielākā daļa dalībvalstu pauda atbalstu šim pantam. Tomēr liels skaits dalībvalstu pieprasīja labāku saskaņotību ar Regulu par enerģētikas savienības un rīcības klimata politikas jomā pārvaldību, jo īpaši, lai samazinātu administratīvo slogu, kas saistīts ar II pielikumā norādīto obligāto datu sagatavošanu. Tikai dažas dalībvalstis lūdza atgriezties pie vecajām ilgtermiņa renovācijas stratēģijām.
21. Ņemot vērā šīs atsauksmes, prezidentvalsts grozīja Komisijas priekšlikumu, lai vienkāršotu renovācijas plāna izstrādi, neietekmējot tā kvalitāti, vienlaikus maksimāli palielinot sinerģiju ar integrētajiem nacionālajiem enerģētikas un klimata plāniem. Dalībvalstis atbalstīja šīs izmaiņas. Tomēr dažas dalībvalstis atkārtoti pauda bažas par pāreju uz jaunu ēku fonda uzraudzības metodi.

Ilgospējīga mobilitāte (12. pants)

22. Dalībvalstis kopumā atbalstīja jaunus noteikumus, taču aicināja nodrošināt lielāku elastību sakarā ar radītajām izmaksām vai pārāk straujo attīstības tempu. Prasību pielāgošana esošajām ēkām vai līdz šim atbrīvotajām ēkām ir plaši pieminēta. Turklāt dažas dalībvalstis iebilda pret noteikumu atcelt īpašnieka piekrišanu uzstādīt uzlādes punktus.
23. Prezidentvalsts pirmā pārskatītā versija deva iespēju ieviest pasākumu, lai pielāgotu noteikumus elektriskajiem velosipēdiem un kravas velosipēdiem un atsaistītu vietu skaitu velosipēdiem no vietu skaita automobiļiem. Minētos priekšlikumus atbalstīja lielākā daļa dalībvalstu. Šajā pirmajā pārskatītajā versijā ir iekļauti arī grozījumi attiecībā uz velosipēdu vietu skaitu un iespējamiem izņēmumiem attiecībā uz šīm vietām un par iepriekšēju kabeļu ievilkšanu stāvvietām.
24. Neraugoties uz šīm izmaiņām, dalībvalstis ir izteikušas vajadzību pēc papildu elastīguma, jo īpaši, pieprasot, lai prasības varētu pielāgot katram reģionam. Dažas dalībvalstis ir apšaubījušas iespēju īrniekiem uzstādīt uzlādes punktus, ja nav saņemta īpašnieka piekrišana.

Ēku viedgatavības rādītājs (13. pants un IV pielikums)

25. Vairākas dalībvalstis atbalstīja tā deleģētā akta projekta svītrosānu, kas šo rādītāju padarītu obligātu nedzīvojamo ēku sektorā. Dalībvalstis atgādināja par tāda testēšanas posma ieviešanu, ar kuru Komisijas ierosinātais grafiks nebūtu saderīgs.
26. Atbildot uz šīm piezīmēm, prezidentvalsts ierosināja pirmajā pārskatītajā redakcijā noteikt, ka deleģētā akta pieņemšana ir atkarīga no ēku viedgatavības rādītāja testēšanas posma pozitīva iznākuma. Šis priekšlikums kopumā tika atzinīgi novērtēts.

Fosilo kurināmo izmantojošo sistēmu finansēšana (15. pants)

27. Atbildot uz dalībvalstu lūgumiem, kuros atgādināts par pašreizējo globālo kontekstu, un pamatojoties uz Eiropadomes 2022. gada 24. un 25. marta secinājumiem, kuros ietverts mērķis pēc iespējas drīzāk pakāpeniski atbrīvoties no atkarības no Krievijas gāzes, naftas un ogļu importa, prezidentvalsts ir pārcēlusi datumu, no kura būtu aizliegts nodrošināt publisko finansējumu fosilā kurināmā energosistēmu uzstādīšanai.
28. Lielākā daļa dalībvalstu, kā arī Komisija atzinīgi novērtēja līdz šim panākto progresu, lai gan joprojām pastāv zināma pretestība.

Papildu piezīmes

29. Dalībvalstis ir pieprasījušas daudzus pielāgojumus 2. pantā, kurā uzskaitītas direktīvā izmantoto terminu definīcijas. Pēc šiem lūgumiem prezidentvalsts ierosinātā pirmā pārskatītā redakcija saskaņo dažas definīcijas ar Energoefektivitātes direktīvu un Atjaunojamo energoresursu direktīvu, kuras abas pašlaik tiek pārskatītas.
30. Dalībvalstis pauda bažas par 14. un 19. pantu attiecībā uz datiem, ar kuriem būtu obligāti jāapmainās. Komisija norādīja, ka tā neparedzēja, ka tiks kopīgoti konfidenciāli dati, kā arī dati, kuru izplatīšana apdraudētu valsts drošību.
31. Dažas dalībvalstis lūdza 32. pantā noteikt divu gadu transponēšanas termiņu, lai ierobežotu administratīvo slogu.